

Tydeligere og mer dekkende seksuallovgivning

Vedtatt av Høyres Studenters Landsmøte 12.06.22

Voldtekt er et stort samfunnsproblem i Norge. Nesten én av ti kvinner i Norge har blitt utsatt for en voldtekt minst en gang i løpet av livet, halvparten før fylte 18 år ifølge Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Mørketallene er store, og mange tør ikke å anmelde seksuelle overgrep de er utsatt for. Regelverket vi har i dag verner ikke tilstrekkelig om voldtekts ofre.

Ved flere anledninger har Riksadvokaten kritisert politiet for å bruke lang tid på etterforskning av overgrepssaker, uten kvalitetssikring. Mistenkte gjerningspersoner blir sjeldent avhørt og mange overgrepssaker henlegges.

Det er innlemmet krav om samtykke i flere straffebud, herunder straffebudet om seksuelle handlinger uten samtykke i straffeloven § 297. Krav til frivillighet eller samtykke er imidlertid ikke nevnt i voldtektsstraffebudet i straffeloven § 291, som rammer seksuell omgang (samleie/samleieliknende handlinger) fremskaffet gjennom vold eller truende atferd, eller ved at fornærmede er bevisstløs eller ute av stand til å motsette seg handlingen. Det finnes heller ingen bestemmelse som omtaler seksuell omgang uten samtykke.

Problemet oppstår i tilfeller hvor en person har seksuell omgang med en person uten dennes samtykke, hvor det ikke er elementer av vold eller tvang eller en såkalt "ute av stand"-tilstand. Jussprofessor Anne Robberstad uttrykte det slik i Aftenposten: "Vi har altså den paradoksale situasjon at det er straffbart å ta noen på puppen uten samtykke, men ikke straffbart å masturbere dem eller ligge med dem".

Innlemmelse av krav om frivillighet eller samtykke tjener flere formål. For det første kriminaliseres seksuell omgang som skjer mot en persons vilje, hvor det ikke brukes vold eller tvang eller offeret er i en "ute av stand"-tilstand.

For det andre sender en lovendring et signal til personer som utsettes for overgrep om at rettsordenen tar deres seksuelle integritet på alvor, ved at handlingen de er utsatt for, kriminaliseres.

For det tredje sender kriminalisering et signal til særlig unge menn om at frivillighet er en forutsetning for seksuell omgang. Lovendringen tjener derfor til å

øke bevisstheten om hva seksuelle overgrep er og at samfunnet ikke aksepterer integritetskrenkelser.

Ved utformingen av et nytt straffebud bør det ses til erfaringer fra land hvor krav om frivillighet/samtykke er innlemmet i straffelovgivningen. Vi bør også se hen til EMD-praksis og Istanbul-konvensjonen, som Norge har sluttet seg til. Hensynet til harmoni med andre rettsstater som er sammenlignbare med vår, taler også for å endre straffelovgivningen slik at den klart gir uttrykk for at seksuell omgang uten samtykke er straffbart.

Høyres Studenter ønsker ikke å foregripe arbeidet med utforming av lovteksten. Vi anser ekspertene for å være best egnet til å formulere endringen slik at den ikke kommer i strid med Grunnlovens legalitetsprinsipp. Om et samtykkekrav skal defineres positivt eller negativt og hvor dette eventuelt skal plasseres i straffelovens kapittel 26 om seksuallovbrudd, bør altså avgjøres på bakgrunn av faglige, ikke politiske, vurderinger.

Høyres Studenter vil:

- Være åpen for å gjennomgå straffelovgivningen for å avdekke om alle tilfeller av seksuell omgang uten samtykke i dag påtales og straffes på riktig måte, i lys av handlingens klanderverdighet.

Seksuallovbrudd

Seksuallovbrudd har ofte stor og ødeleggende innvirkning på offeret. Høyres Studenter mener at politiets arbeid med disse sakene må særlig prioriteres, og at lovverket må gjennomgås for å senke andelen saker som blir henlagt.

Høyres Studenter vil:

- At politiet bør prioritere seksuallovbrudd, og at terskelen for å henlegge slike saker skal være høyere.
- Gjennomgående senke minstestraftene for seksuallovbrudd i straffeloven, for å sikre at flere får sanksjoner for slike lovbrudd.
- Styrke ressursene politiet har til å håndtere saker om seksuallovbrudd.

- Øke fokus på forebyggende arbeid i barnehage og skolen for å forebygge seksuallovbrudd.
- Legge til rette for at alle ofre for seksuallovbrudd ivaretas og får god oppfølging så lenge offeret har behov for det.